

אזר השבת -

1. מועניין בפרשה

2. טעימות זוהר

3. ציטוטים

4. ביטחון

{גליון, 51}

מעניין בפרשה

[מד] ויצא הקאמרי הישב בקר שהוא לקראתכם ויךדפו אתכם פאָשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים ויפתו אתכם וגו' מה ההקשר לדבורים? 3 פירושים:

1. **רש"י:** כאשר תעשינה הדבורים. מה הדבורה הזאת, כשהיא מכה את האדם מיד מתה, **אף הם כשהיו נוגעים בכם מיד מתים** [מדהים!!! הקב"ה מעניש את האמורי כשהוא מכה את בני ישראל... למרות שהוא לא הסכים בכלל לבני ישראל להילחם בו, והם המרו את פיו ונלחמו בו....]

2. **אבן עזרא:** כאשר תעשינה הדבורים. כי מי שיגע אל ביתם [של הדבורים] - מיד ירדפו אחריו וינשכוהו

3. **דעת זקנים:** וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדבורים. פירוש: **שעוקצין מכאן ומכאן ואין ממיתין!!** כך 'ויכום'... שרדפו אחריהם בהכה ופצו **אבל לא הרגום, כדי שלא יגדילו פיהם ונמצא שם שמים מתחלל** וכו'

{מה} {ותשבו ותכפו לפני ה' ולא שמעו יְהוָה בקִלְקֶם}. למה באמת ה' לא שמע לתפילתם ותשובתם [על חטא המרגלים]??

רש"י ולא שמע ה' בקולכם - **כביכול עשיתם מדת רחמיו כאילו אכזרי** [יש כאן מסר עצום!! בחיים אל תשקר ב'מיהו הקב"ה'!! בחיים אל תהפוך את מידותיו הרחומות לאכזריות... זהו חילול ה' שקצת קשה לכפר עליו...!]

[ג] רב לכם סב את הקר הנה פנו לכם **צפנה**. הפסוק מדבר על כך שבני ישראל התקרבו לגבול עשיו והסתובבו סביבו, וה' לא נתן להם להילחם בהם, אלא להמשיך הלאה!

כלי יקר רב לכם סב את ההר הזה. רבים אומרים כי פסוק זה נוקב ויורד עד תהום ויש בו רמז לשעה ולדורות! וכו' **כי ימים רבים לישראל שהיו [במדבר] נדים ונעים סביבו [סביב הר שעיר] ולא יותן לישראל כח עליהם... עד שיבא מי שנאמר בו "ועמדו רגליו ביום ההוא... [מלך המשיח]"** (זכריה יד.)!

וכל זמן שישראל [היו] הולכים סחור סחור [סביב סביב] נאמר להם [מהקב"ה]: **"פנו לכם צפנה"!!!** [- וזהו המסר שנשאר לנו לדורות!! ומהו המסר במילים הנ"ל??? ממשיך הכלי יקר:]

ודרשו בזה [חז"ל]: **"אם הגיע שעתו [זמנו] של עשו הצפינו [החביאו] עצמכם"** (דב' רא"ט) - וענין **הצפנה** זו נראה לי: שאם ימצא האיש הישראלי בגלות.. איזו הצלחה.. אז - "יטמינו ויצפינו" הכל בפני עשו!! כי אין לך אומה שמתקנאת בישראל כמו עשו!! כי לדעתם הכל גזולה בידם מהם מן ברכת יעקב אבינו וכו'

וזה הפך ממה שישראל עושין בדורות הללו בארצות אויביהם, כי מי שיש לו מנה הוא מראה את עצמו במלבושי כבוד ובתים ספונים וחשובים כאילו היו לו כמה אלפים ומגרים האומות בעצמם ועוברים על מה שנאמר פנו לכם צפנה. ומנהג זה הוא ברבת [הרבה] בני עמינו!! והוא המסבב את כל התלאה אשר מצאתנו!! והמשכילים יבינו ליקח מוסר.

[ט] צידנים יקראו לקרמו - שרין, והקאמרי יקראו לו - שניר.

תרגום יונתן: הצידונים יקראו לו הר שמסרית (י"א: 'משיר') פירות. והאמוריים קורים לו הר שלג, שלא פוסק ממנו שלג לא בקיץ ולא בסתיו

[ג] ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אתו אֲלֵהֶם:

בעל הטורים בארבעים. ב' במסורה [פעמים בתורה]. 1: [אצלינו-] ויהי בארבעים שנה. 2: 'בארבעים אלף בישראל' {שופטים ח' - "יבקר אֲלֵהֶם קְדָשִׁים אֲזִלָּהם שְׁעָרִים מִגֹּן אִם יִרְאֶה וְלִמַּח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל}! **לומר [לד:] אם יהיה תלמיד חכם אחד בין מ' [40] אלף - אין צריכין לא רומח ולא מגן!!!! כי ת"ח מגין עליהם מאויביהם!** דאירי התם [בשופטים] בת"ח - שנאמר "לבי לחוקקי ישראל [שהם התלמידי חכמים]" והכא נמי כתיב בתריה ענין התורה שנאמר "הואיל משה באר את התורה!"

[ה] בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר:

אבן עזרא הואיל משה באר וכו' **והנה משה החל לפרש לבנים שגולדו במדבר מה שאירע לאבותיהם, ואמר להם [את] כל המצות, [ו]גם [את] עשרת הדברים ששמעו אבותיהם מפי השם, [ש]שמעו גם הם מפי ציר נאמן - [הוא] הוא משה רבנו**

[יב] איכה אשא לבדי טרַחְקֶם ומשאָכֶם וריַחְקֶם:

ספורנו ... וזה סיפר [משה] להזכירם את פשעם, שאע"פ שבישר אותם שיכנסו לארץ בלתי [בלוי] שום מלחמה וכו' **לא נמנעו מלעורר דברי ריבות איש על חברו באופן שהוצרך למנות מדרגות שופטים עד שכל עשרה מהם היו צריכים לדיין פרטי!!!!** ואין זה כי אם מרוע לב:

[כב] ותקרבון אלי פִלְקֶם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחקרו לנו את הארץ וישבו אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן:

ספורנו ותקרבון אלי כולכם. אע"פ שהיו לכם ראשים ממונים עליכם 'לצרכי רבים', [בכול אופן] באתם כולכם....

[כג] וייטב בעיני הדבר נאקח מקם שנים עשר אנשים איש אחד לשבט:

אבן עזרא: וייטב בעיני הדבר - **בעבור שכלכם הסכמתם על זה!!!**

[כז] ולא אביתם לעלות ותמרו את פי ה' אֲלֵהֶם:

תרגום יונתן: ולא רציתם לעלות.... **והאמנתם לדברי עשרה הרשעים** וסרבתם למאמר ה'!!

[כז] ותרגנו בקאליקם ותאמרו **בשנאת** ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד הקאמרי להשמידנו: מאיפה הם הגיעו לזה שה' שונא אותם???

ספורנו בשנאת ה' אותנו. על מה שעבדנו עבודת גילולים במצרים!!! [כמה פעמים אנחנו בטוחים שה' שונא אותנו בגלל כל מיני עברות שעברנו, זהירות!]

[לא] ובמדבר אשר ראית אשר נשאף ה' אֲלֵהֶם פֶּאֶשֶׁר יֵשָׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ וכו'

ספורנו אשר נשאף ה' אֲלֵהֶם וכו' ואם [באמת] היה [הקב"ה] רוצה להנקם מכם, היה מניח אתכם ביד הנחשים והעקרבים במדבר:

אור השבת

* ציטוטים מעניינים ממדרשי חז"ל *⁴⁹

ילקוט שמעוני : "אל כל ישראל" - מלמד שהיו כלם בעלי תוכחה ויכולים לעמדם בתוכחות. אמר רבי טרפון: העבודה [בשבועה], אם יש בדור הזה מי [שהוא] שיכול [בכלל] להוכיח!!! אמר רבי אלעזר בן עזריה: העבודה [אני נשבע], אם יש בדור הזה מי [שהוא] שיכול [בכלל] לקבל תוכחות!!!

אמר רבי עקיבא: העבודה, אם יש בדור הזה [מישהו] שיוצא היאך מוכיחין!!! אמר רבי יוחנן בן נורי: מעיד אני עלי שמים וארץ שיותר מחמשה פעמים נתקנתר [הוכח] על ידי [רבי] עקיבא לפני רבן גמליאל, מפני שהייתי קובל עליו [בפניו] והייתי מקנתרו!! [ואחרי] כל כך [הרבה תוכחות], יוצא אני בו שהיה מוסיף בי אהבה על כל אחת ואחת!! לקים מה שנאמר "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

ילקוט שמעוני : "במדבר" - מלמד שהיו נוטלין בגיהם ובנותיהם קטנים וזורקין לתוך חיקו של משה ואמרו לו בן עמרם, מה [איזו] הנאה התקנת לך לאלו????

ילקוט שמעוני : דרש רבי יהודה (זכריה ט, א) "משא דבר ה' בארץ [תדר] ודמשק מנתתו", זהו משיח - שהוא 'חד' - לאמות העולם, ו'רד' - לישראל! [אתם שומעים!!! משיח רך לישראל]

ילקוט שמעוני : משל לעם הארץ שלמדוהו דברי תורה, הלכה, מדרש! משלמד את הכל נעשה חכם! מי גרם לו שיהא חכם? אותו צער שנצטער בגלותו ובנערותו! כך היה משה עם הארץ בנערותו ולא היה יודע לדבר שנאמר (שמות ד, י) "לא איש דברים אנכי", וכיון שנצטער לפני הקדוש ברוך הוא ולמד ממנו תורה שנאמר "ויהי שם עם ה' ארבעים יום" וגו' זכה והתחיל מליף [מלמד] לישראל - אלה הדברים. [כל צער וצער שיש לנו, הוא 'המלמד' הכי טוב שיש לנו!!!]

מדרש תנחומא : וכל [ה]נחמות שאמר ישעיה... בפלים הם [בלשון כפולה, כמו שנראה בהמשך]!!! [למה?] לפי שלקחה מיד ה' בפלים בכל חטאתיה (ישעיה מ, ב)! לפיכך [גם] נחומיה בלשון בפלים!! [והנה הם:] נחמו נחמו עמי (שם פסוק א), אנכי אנכי הוא מנחמכם (שם נא, יב), עורי עורי (שם פסוק ט), התעוררי התעוררי (שם פסוק יז), שוש אשיש (שם סא, י), פרח תפרח ותגל (שם לה, ב).

מדרש תנחומא: שבשעה שהקדוש ברוך הוא מגלה שכונתו על ישראל, אינו נגלה עליהם כאחת, מפני שאינן יכולין לעמד באותה טובה בפעם אחת. שאם יגלה להם טובתו כאחת, ימותו כלם וכו'! צא ולמד [ראיה לכך] מיוסף. [ש]בשעה שנתנדע לאחיו לאחר כמה שנים, אמר להם: 'אני יוסף אחיכם'! [מיד] מתו כלם, ולא יכלו לענות אותו... [ו]הקדוש ברוך הוא, על אחת כמה וכמה, אלא מה הקדוש ברוך הוא עושה? מתגלה להם קמעא קמעא! בתחלה משיש את המדבר, שנאמר: יששום מדבר וציה. ואחרי כן, 'תגל ערבה ותפרח פחבצל'. ואחרי כן, 'פרח תפרח'. ואחרי כן, 'פבד תלבנון נתן לה'. ואחרי כן, 'המה יראו פבד ה' הדר אלקינו'.

מדרש רבה : הרי משה עד שלא זכה לתורה פתיב בו (שמות ד, י) 'לא איש דברים אנכי', כיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים, מנין, ממה שקרינו בענין, 'אלה הדברים אשר דבר משה'.

אור השבת

אמונה וביטחון⁶⁰

והוא - המשפט שבפתיח - "הגאולה שלי תהיה ביום שאדע שאלוקים אוהב אותי תמיד בכל מצב ובלי תנאים!!!" נכון, זה נשמע אולי מוזר, אבל לאדם שאין אמונה באנשים, והוא חשדן, והוא נכווה קצת בעבר ממכל מיני אנשים מאוד קרובים [הורים וכדו'...], אז אם הכוויות הם 'קשים', והם בגיל צעיר [שהשכל עדין לא יודע לעכל ולעבד נכון...] האדם יוכל לפתח צורת חשיבה מוטעית על כלל העולם - כפי שהוא חווה בינקותו [בעיבוד מוחי לא נכון]!!!

ואם בינקותו הוא ראה והבין ש'הורה', או 'איש קרוב אחר' נוהג בצורה קשה כלפיו, והוא 'כילד' חש חוסר אמונה וכו', ייתכן שבצורה הזו הוא יתפוס את **הקב"ה**, ואת כל החברים שלו, ואת כל המשפחה שלו, ואת אשתו וילדיו ואת רבותיו!!!

כי כך הוא הוא גדל, וכך הוא ממשיך כל חייו!!!! הוא יצטרך לעשות עבודה על מנת לשנות זאת!!! אין מה לעשות... אני מכיר אנשים מבוגרים שלא עלינו נופלים בזה [בחוסר מודעות...] והם יכולים לראות את החברים שלהם לפעמים כאויבים!!!! ורק בגלל כמה חשדות או חרדות הם יכולים ברגע לראות חברים טובים כאויבים גדולים....!!!!

לכן, הדבר הראשון שצריך הוא התבוננות פנימית!!! ואגב, חבר טוב סיפר לי שהוא שוחח עם ר' גרשון אדלשטיין זצ"ל על ענייני 'גדול הדור' והשאפה לכך, ור' גרשון אמר

לו: **מי ששואף להיות גדול הדור לעולם לא יהיה!!**

חברי הוסיף ושאלו: מה כן צריך לשאוף? ענה לו הרב: לקיים תורה ומצוות!!! והוסיף ר' גרשון: "ר' יחזקאל לוינשטיין ז"ל אמר שמי שמרגיש עבד ה' - אז הוא אדם גדול!!!!"

ולאחר כמה רגעים של מחשבה הוא הוסיף, ולי נראה: שמי שחי עם חשבון הנפש, הוא אדם גדול...! אז אולי הבדיקה העצמית שעליה דברנו קודם היא חלק מחשבון הנפש האמיתי....! כי חשבון נפש אמיתי, הוא גם מודעות עצמית בריאה, שאתה יכול להשים לב ולפקח על עצמך באופן נעים ונכון....!

אני למשל מכיר יהודי תלמיד חכם, עובד ה', שעושה צדקות נפלאות, אבל את החלק הזה, של הבדיקה העצמית הוא לא יודע לעשות, והוא אכן נכשל לא עלינו בכל מיני 'בין אדם לחברו' לא קלים בכל...! והכול נובע מחוסר מודעות!!! הוא לא מודע למה שהוא עושה, וזה רק מחוסר 'דיבור פנימי' יותר קל לעזור לכולם, מאשר לדבר עם עצמך על החלקים הרגישים שלך... אז כן, לפעמים האדם רק צריך אישור מאלוקים - 'אתה אוהב אותי תמיד, בכל מצב....!!!!'

שמעתי היום משפט מאוד מעניין, ורציתי להביא אותו בפניכם. הנה הוא:

"הגאולה שלי תהיה ביום שאדע שאלוקים אוהב אותי תמיד בכל מצב ובלי תנאים!!!"

לכאורה זה משפט פשוט ולא עמוק במיוחד, אך לאחר התבוננות, יש כאן משהו גדול, ואפילו גדול מאוד, שאולי יש לרבים מאיתנו [וייתכן שאנחנו עדין לא מעודכנים... אבל זה קיים...]

יש הרבה אנשים שמנהלים חיים נפלאים, הם מצליחים, הם עובדים, הם עושים דברים נפלאים, אבל בסתר ליבם מקנן חשש....! עמוק בלב שוכן לו 'גוש שחור' שממאן לצאת, והוא מכריז לכול עבר את המשפט הבא:

"אין לי אמונה בכם! אני לא מאמין באף אחד!!!"

תתפלאו, אבל זו מציאות קיימת! וקיימת בלא מעט אנשים... ולא תאמינו עד כמה היא נרחבת...!

רק לפני כמה ימים דברתי עם בחור בן 20 שברוך השם עושה חיל בלימודיו, ואפילו מתייעץ עם רבותיו בצורה הוגנת וישרה, אבל הוא אמר לי בפה מלא - אין לי אמונה באף אחד בעולם!!! כמובן שיש לו איזה שהוא אמונה מסוים באנשים, כי אחרת הוא לא היה כאן...! אבל אמונה אמיתי.... לא!!!!

טוב, האמת שזה המצב אצל הרבה [שממעתי זאת באוזני מלא מעט.... גם מבוגרים וגם צעירים...] וצריך לדעת, שאפילו שזה קיים, זה לא הופך אותך ל-0!! לא!! הקב"ה ברא אנשים עם חולשות.... וכך בדיוק הוא רוצה אותך!!! רק כך הוא רוצה אותך!!! את ר' חיים קנייבסקי זצ"ל הוא רצה לומד תורה יומם וליל, ואותך הוא רוצה נאבק בכול כוח על אמונה מינימלי בבני אדם, על אמונה מסוים באישה, בילדים, בשכנים.... כן כן!!! כל אחד כאן נוסע למקום אחר, למרות שנראה שאנחנו באותו הכביש! לכל אחד יש חבילה מסוימת, שאיתה, ורק איתה הוא צריך לעבוד, לנסות, להתאמץ, להתפלל, לרצות, לבקש, ולייחל!! [וכבר אמרנו בשם הרמח"ל, והחזה"ל- שהעיקר זה ה'קיווי' לה' - זה תכלית הכול! כי רק הוא באמת יכול לעשות משהו... אני ואתה לא יודעים אם נחיה בעוד עשר שניות, ולא יודעים אם בכלל אצליח לסיים את כתיבת העלון הנ"ל....! אנחנו לא יודעים כלום, וגם לא יכולים כלום, אנחנו רק צריכים להתחזק בלהבין ולהפנים זאת, ולעשות מה שניתן...!] לאחר הדברים הנ"ל: אני רוצה לחזור למה שהתחלנו בו...